

CANDEILA

Iese odată pe lună în comuna Valea-Lungă, Jud. Dâmbovița

ABONAMENTUL 4 LEI PE AN

O noapte de Paști sub împăratul Neron

Era într-o seară de Aprilie, în tabăra romană. În amurg firea era stăpânită de o seninătate și frumusețe dumnezeiască. Jos, foarte departe, cercul mare al munților închidea privirea ca un șir de pietre scumpe, pe cari razele soarelui care apunea le acopereau cu lumina purpurii de aur. Dealungul drumului stufărișuri cu boboci aurii și crini albaștri împodobeau vechile morminte de oameni mari. Zefirul mării scutura zăpada migdalilor și creștilor și fulgii albi cădeau în formă de ploale mirositoare pe frunțile de marmoră cari sprijineau capetele figurilor mărețe și triste, înșirate dealungul aleii. Printre stufărișuri se auzia din când în când cîripitul pasărilor gata să adoarmă. Șiruri lungi de rândunele, venite dinspre Neapole, se ridicau în albastrul galben al cerului și se abăteau pe scocul vechilor canale aducătoare de apă. Turnurile și întăriturile Romei pareau că se clatină sub un văl de aburi de fum.

O pace sfântă se cobora din cer pe pământ.

În clipa aceea doi călăreți înaintau încet spre Roma. Unul din ei era bătrân, cu fața serioasă și tristă, iar portul și înfașșarea lui arătau mai mult pe un om sus pus, pe judecătorul roman sau locțiitorul împăratului, decât pe un căpitan obișnuit. Celălalt, cu înfașșarea ostăvească, mergea cu un aier de apropiere respectuoasă, după judecătorul împărațesc.

Fața acestuia din urmă, prin

brazda săpată la tre sprincene, oboseala obișnuită a privirii, încrețitura amară a gurii, arăta o suferință sufletească, o remușcare poate, sau un doliu pe care timpul îl putea săabi, dar nu putea să-și șteargă niciodată.

Cinci sau șase sclavi tot călări urmau la o mică distanță pe cei doi călăreți.

Cum văzu așa Capena deschisă, în întărirea de veacuri a orașului, tânărul zise:

— Unchiule, vezi lumea acela de pe câmp, oamenii acela cari merg singuri și se îndreaptă spre peștera săpată în pustiie la stânga? Să pună ei oare ceva la cale împotriva împăratului Neron, după obiceiul împărățiilor bine organizate?

— Tac! răspunse judecătorul. Sclavii cari vin după noi au urechi... ca și mormintele de pe marginea drumului.

Însă călărețul se uita cu atenție, la umbrele cari călăceau în lumina amurgului de primăvară. Un fior neașteptat îi trecu pe față.

— Să mergem și noi în peștera aceea tainică, zise el stăpânului.

— Să mă aștepti aci, Sextus, și oricât de lungă ar fi șederea mea, tu să nu vii după mine.

El înaintă liniștit, condus de șirul drumeților streini cari mergeau înaintea lui prin întunec. Auzi sgomotul nelămurit al unei mulțimi apoi un cântec de glasuri care se rugau, un strigăt de veselie și în urmă un glas singuratec carerăsuna în tăcerea religioasă a adunării. De odată niște limbi de foc roșiatice luminau pereții peșterii, un miros înviorător de frunze și flori plutea sub boltă și judecătorul roman dete

de pragul unei săli mari, luminată de sute de lampi mici de pământ. Nimeni nu băga de seamă intrarea acestui necunoscut. Nimeni afară de unul, care sta pe un scaunel mai înalt și părea că e stăpânul adunării. Era Petru, căpetenia apostolilor. El se îngălbeni și închise ochii, vrând par'că să-și vie în fire dintr'o amintire dureroasă. Apoi, cu un gest aproape poruncitor, arătă oaspelel neașteptat un loc gol, în mijlocul unui grup de muncitori.

Acesta se așeză între un văslăș de pe râul Tibru și un fierar din muntele Eschilin. Sfânta Liturgie începu. Oamenii din popor și soldați, femei cu nume mare în istoria Romii și sclavi din Gallia și Siria ascultau povestirea unui diacon tânăr, Evanghelia populară a patimilor și învierii, uciderea nelegiuită, minunea biruitoare a cărei amintire o serba Petru în seara acela de primăvară, în fundul catacombelor.

Diaconul pomeni de noaptea din grădina Maslinilor, de trădarea lui Iuda, de plimbarea grozavă a lui Iisus prin Ierusalim, de pretorul lui Ana, de casa lui Calafa, în timp ce în fața credincioșilor din Roma, Petru smerit își bătea pleptul din pricină că-și tăgăduise învățătorul.

Atunci diaconul pomeni de pretoriu, de șovăielile și neisbânzile lui Pilat, strigătul grozav al mulțimii de: Răstignește-l! Răstignește-l!, apoi de bătaia și cununa de spini înfiptă pe capul lui plin de sânge, de sceptrul de trestie și de haina de purpură, în sfârșit de toată batjocura crudă a Israelului ucigător de Dumnezeu...

Ascultați, zicea diaconul, mărtu-

ria st. Ioan Evanghelistul. El îl salutau ca rege al Judeilor și-l dedeau pe Pilat ieși pentru a doborâra. El le zise: „Iată vi-l aduc ca să recunoașteți că nu aflu nici o vină în el.“ Iisus ieși deci cu cununa de spini și cu haina cea roșie. Și Pilat zise: „Iată omul!“

În clipa aceia judecătorul roman își acoperi fața cu o îndoitură a hainei și își plecă capul aproape până la genuchi. Rămase așa nemișcat multă vreme. Deodată se ridică deșteptat par'că dintr'un vis de sunetul unui cântec de veselie.

„Aliluia“ de Paști răsună în catacombe ca trompetele a sute de soldați. Atunci la un semn al lui Petru, un credincios se ridică din adunare și se așază la dreapta lui. „Vorbește“, îi zise Petru „și mărturisește.“

Omul acesta era unul din discipolii cari merseseră spre Emans. El pomeni despre întâlnirea lui Iisus cel înviat, în seara zilei aceia, pe un drum pustiu al Palestinei. Mântuitorul întovărășia pe acești calatori ca o vedenie și ei, nu-l cunoscuseră.

— De ce sunteți așa triști? îi întrebă el. El îi spusese că pricina întristării lor nu e alta de cât moartea lui Iisus Nazarineanul, marele Prooroc, pe care oamenii îl răstigniseră.

— Noi nădăjduiam că el va răscumpăra pe Israel și acum, de trei zile, totul s'a sfârșit. Niște femei, cari s'au dus de dimineață la mormântul lui, nu l-au mai găsit trupul, dar au văzut niște îngeri, cari le-au zis: „A înviat“. Și tovarășul nostru de drum tâlcuindu-ne scripturile, se făcea că-și urmează drumul dincolo de casa unde aveam să rămânem noi peste noapte. Noi îl rugăram să rămâie la noi în noaptea aceia și el prinii să intre în Emans și să mănânce cu noi. La masă binecuvântă pâinea, o rupse și ne-o dete nouă.

Atunci am cunoscut că el e Mântuitorul și pe când ne aruncam la pământ să ne închinăm lui, El se făcu nevăzut din ochii noștri. Din nou răsună în catacombe cântarea: „Aliluia“. La rândul lui, apostolul se ridică și vorbi.

— Să ne rugăm, fraților! — Amoi! răspuseră creștinii.

— Să ne rugăm pentru Iudeii cei orbi, cari n'au înțeles venirea lui Mesia. Să ne rugăm pentru părinții noștri din legea veche a lui Abraam, Moisi și David. Să ne rugăm pentru păgâni, ca să primiască vestea bună, să ne rugăm pentru împăratul păgân, pentru Ierusalim, pentru toți urmașii lui Adam. Rugați-vă și pentru mine, fraților, că Domnul să mă ierte. Rugați-vă pentru voi înșivă, ca să vă dea tărie în credință, statornicie în prigoniri și curaj în fața morții mucenicești!

„Amin! Amin!“ răspundeau credincioșii.

— Rugați-vă și pentru omul acesta, zise, cu glas mare pescarul din Galileia, întorcându-se spre necunoscutul a cărui halnă era împodobită cu o panglică de purpură.

Atunci discipolul din Emans se uită spre streln și tremurând spuse un nume, care făcu pe toată adunarea să se cutremure. Femeile fugiră, copiii se aruncară zăpăciți în brațele părinților lor și Pilat din Pont înaintă spre apostol. El vorbi în mijlocul unei tăceri mormântale. Îșl arată dorința arzătoare pe care o avusese să scape pe Iisus Nazarineanul, și neputința în care îl pusese furia poporul și a sinagogii de a smulge pe Iisus din îngustimea legii iudaice, datorită lui de judecător roman de a înlătura o răscoală împotriva Romanilor; în sfârșit, din ziua aceia, amărăciunea amintirilor și turburarea inimii sale.

— N'ai nevoie să te aperi, îi răspunse Petru; între noi, tu nu mai ești inculpat, căci D-l a iertat pe calaii săi și noi ne-am rugat pentru tine. Și apoi taina milostivirii și a iubirii s'a împlinit...

Doi tineri aduseră apostolului un coș cu pâine. El le binecuvântă, le frânse și le dete credincioșilor. Încă odată mai răsună „Aliluia“. Adunarea începuse să se imprăstie. Creștinii treceau pe lângă Pilat fără mânie, cu un fel de respect. Nu era el oare, cu toată vina lui, unul din cei mai mari martori ai tainei Răscumpărării? El ieși liniștit din catacombele împodobite cu flori. Sextus și sclavii îl așteptau în locul unde îl lăsase. Se

aruncă pe cal, intră în Roma și se duse la palat fără să răspundă o singură vorbă măcar la întrebările nepotului său, cu ochii și mai plini de întristare cu gura și mai îndurerată și cu capul plecat pe piept.

E. Gebhart

„De Paști“

traducere de D. Corulescu

Pe drumul cel bun

Razboiul mondial de azi, ori cât ar fi de catastrofal și or cât sânge omenesc ar consuma, va avea și urmări bune.

Proporțiile enorme și brutalitățile nemărginite săvârșite cu ocazia acestui război, nu sunt altceva, de cât consecința culturii moderne produsă fără concursul moralii religioase.

Așa cum se desfășoară acest război, beligeranții de azi, nu se deosebesc întru nimic, de năvălitorii sălbatici de acum două zeci de veacuri.

Turcii, cari, acum câteva veacuri înspălmântaseră Europa, în avântul lor războinic, au fost cu mult mai civilizați decât armata care a operat la Louvain, Reims etc.

După potolirea acestui groznic măcel al omenirii, bilanșul atrocităților și nenorocirilor produse de el, va arăta omenirii alte orizonturi, o va îndrepta pe un alt drum, care va fi și cel bun, cel al mântuirii.

Cultura modernă bazată numai pe absolutismul științific a produs cumplitul faliment, al cărui proces se judecă astăzi.

Omenirea trebuie să se reabiliteze și se va reabilita. Abia acum, omenirea, se va pătrunde de adevărul Cuvântului Celui răstignit pe Golgota și al pescarilor săi galileni.

Încă de pe acum, mai înainte de încetarea războiului, ochii omenirii orbite au început să vadă și să-și dea seama de cărările rătăcite, pe cari a băjbăit până acum.

Ziarele din lumea toată, nu explică războiul acesta, de cât ca fiind o urmare a Culturii fără concursul Religiei. Țara noastră românească după pilda Apusului luminat, căzând și ea în păcatul ignorării Religiei, azi, vede bine dezastrul ce o putea aștepta.

De aceia, ziarele și mai ales revistele literare, au luat azi o nouă atitudine.

În mod aproape unanim, toate recunosc adevărul acesta. Abia acum, omenii noștri de litere își aduc aminte

că repetițiunea literaturii și poeziei clasice a fost religioasă, că Renașterea a fost de asemenea religioasă și că începutul literaturii noastre naționale a fost tot religios. Dar azi, nu numai literații ci și bărbații politici de stat, au ajuns la convingerea că poporul are nevoie de carte și presă religioasă, aprobând astfel drumul străbătut de mai bine șase ani de d-l Profesor și deputat N. Iorga, care fără concursul nimănui, scoate excelența revistă populară „Neamul românesc pentru popor” cu cuprinsul aproape numai religios. Nici măcar Biserica prin ierarhii și Preoții ei, nu au găsit cu cale să sprijine această folositoare acțiune.

Ar fi de dorit însă, ca politicieni cari vor să scoată reviste populare, să nu susțină mintea țaranului și cu crezul cluburilor lor, mai ales în chestiuni, în cari conștiința poporului este deplin formată, cum se trudește o proaspătă foale populară.

Dar dacă poporului în trebuie carte religioasă, aceasta îi trebuie mai cu osbire oșteanului și am convingerea că nu strică de loc, nici elitei sociale.

Sunt câteva semne, că în sfârșit vom apuca pe drumul cel bun. Ca complectare, cu o deosebită mulțumire sufletească, reproducem aci, un fragment din interesantul articol: „Războiul și cultura modernă” publicat în excelența revistă literară Craioveană „Drum drept”, datorit distincțiunii critice literare d-l D. Tomescu.

„Trăim într'o epocă de îngâmfare, de nemărginită semeție a științei, și tocmai pe această semeție se razimă cultura de azi. Incepând prin a servi omenirea, știința a sfârșit prin a o teroriza. De la vechea tiranie religioasă, am trecut la *absolutismul științific* de astăzi pe care-l simțim și-n cultură, și-n morală, și-n politică. Trebuința de a avea o concepție despre viață, care să înlocuiască vechile credințe moarte, a făcut ca din știință să răsară o filosofie pripită care a redus toate *miraclele* acestei lumi la o simplă ciocnire de atomi. Toată cultura noastră de azi e un imens furnicar de doctrine derivate din concepția materialistă a lumii pentru care sufletul nu mai cuprinde alte realități de cât acelea pe care poate să le îmbrățișeze știința.

Prin știință am ajuns la o strălucită civilizație materială, dar tot prin ea am ajuns și la o detestabilă viață morală.

Îmbătați de bine fauzurile materiale pe care le-am cules de pe urma descoperirilor științifice, am nesocotit din ce în ce mai mult *realitățile interioare* ale sufletului nostru și nu ne-am dat seama că purtăm în noi aspirații nedomolite care merg mult mai departe decât pot să meargă explicațiile concepției materialiste. *Am crescut astfel în afară, dar am scăzut în lăuntru.* „Crede și nu cerceta” al vremurilor de florosă Inchiziție dădea omenirii un orizont moral cu mult mai larg decât acela pe care ni-l dă astăzi o epocă de absolutism științific al cărui cuvânt de ordine pare a fi acesta: *Cercetează mereu și nu crede nimic*” Știința a scos pe om din lumea realității sufletești și l-a aruncat în lumea realităților materiale făcându-l să creadă că tot rostul existenței se poate reduce la o bucată de pâine. Ea a creat industrialismul care copleșește, a sporit nesiguranța în viața economică a societăților, a îngrădit bogății imense în câteva puncte și-a determinat pauperismul pe suprafețe mari, a ascuțit rivalitățile între oameni, a intensificat egoismul și a dat luptei pentru existență un aspect de sălbăticie organizată care o face și mai florosă. Realismul științific ne-a învățat să credem că cel slab trebuie zdrobit, că viața e o nesfârșită concurență, că dreptatea e totdeauna de partea celui mai tare și că tot zbulciumul milioanei de oameni nu e la urma urmei decât o nesfârșită și nematurată goană după o mizerabilă bucată de pâine. De acela am ajuns: în școală, la învățământul utilitar, în politică, la cultul forței brutale.

Ne-am închinat prea mult științei și am creat o civilizație din compoziția căreia lipsește sufletul ca element de permanentă înviorare. Trăim într'o epocă de cumplită ariditate morală. Supt vestmântul scilpitor al unei civilizații seducătoare se găsește o omenire copleșită de scepticism. Vechile credințe au fost ucise, universal a fost pustit de tot ce putea să întrețină în suflete sentimentul umilii și știința, din sare am făcut Dumnezeuul epocii noastre, a deschis un vid la care simțim că ne înăbușim. Nici când nu am fost băntăiți de o mai mare sărăcie de certitudinii morale. Purtăm în noi aspirații și necesități pe care știința nu le poate satisface și tocmai acest fapt constituie marea criză morală în

care ne abate astăzi omătura. În sufletul nostru e o putere nedormită care nu poate primi nici una din concluziunile brutale ale materialismului științific. Ea se mișcă și protestează ori de câte ori știința vrea să dicteze și în domeniul moral al vieții noastre impunându-ne alte principii în conduită de cât acelea care au fost consfințite prin îndelungata experiență a omenirii. Știința ne spune că *forța creează dreptul*, și totuși, sufletul omenesc protestează ori de câte ori dreptatea celui slab e călcată în picioare de puterea nesățioasă a celui mai tare. Știința ne spune că viața nu e făcută pentru cel slab, și sufletul nostru ne împinge întotdeauna către cel mic, către cel umil și ofensat.

Între spiritul modern, prin urmare, și realismul științific e un conflict puternic care străbate tot organismul culturii omenesci astăzi și pe care războiul actual îl exprimă așa de clar pentru ori cine înțelege să se oprească la elementele lui esențiale.

Iată cum e caracterizat spiritul modern în minunata carte a lui Charles Wagner, „La Jeunesse”: *Dacă ai strânge de o parte toată forța, toate armatele împreunate și toate puterile formidabile ale lumii, iar de altă parte ai așeza Dreptatea dezarmată, spiritul modern ni-ar porunci să lăpădam toate armele și să înăbușim toate interesele în fața Dreptății.*

Spiritul acesta, care înfățișează tot ce-a rămas mai bun în sufletul omenesc de pe urma creștinismului și care ne învață că mai presus de puterile care se văd e o putere nevăzută care intervine ori de câte ori dreptatea e copleșită supt revărsarea forțelor brutale, spiritul acesta vrea să biruiască astăzi prin marele război care s'a abătut asupra omenirii, și biruința lui va trebui să însemne neapărat și o primenire a culturii omenesci arătând științei limita până la care se pot întinde drepturile și puterile ei. Războiul de azi ne va da de sigur, o nouă rânduială politică și o nouă întocmire în lumea forțelor economice, dar el ne va da și o nouă orientare în ceea ce privește viața noastră morală.”

Isaia.

**Rugăm trimeteți
abonamentul**

Din istoria Mitropoliei Ungro-Vlahiei

Hirotonia Mitropoliților ardeleni Iosif și Iosaf

Mitropolia țării românești a fost recunoscută între bisericile ortodoxe principale, încă dela întemeierea ei. Împăratul bizantiu, Andronic Paleologu II, a așezat în ierarhia bisericească, scaunul mitropolitului munleean la No. 76 și pe al celui moldovan la No. 71.

Încă dela întemeierea sa, Mitropolia țării românești, a purtat firma: Mitropolia Ungro-Vlahiei.

În a doua jumătate a veacului XIV, Patriarhia Constantinopolului, vroind să reguleze ordinea tronurilor mitropolitane pendinte de ea, dădu Mitropolitului respectiv Antim, rangul VII, «locșilor al Nicodemiei Biliniei».

Meritele lui Antim au făcut să se acorde mai în urma scaunului Ungro-Vlahiei și distincțiunea «Exarh al întregii Ungarii și al plaiurilor».

«Sintagmationul» patriarhului Hrisant al Ierusalimului lipărit în Târgoviște (1740), vorbind despre Archiepiscopia Ardealului, zice: «Archiepiscopul Ardealului, adică al Transilvaniei, are relația sa către Mitropolitul Ungro-Vlahiei, ca către un patriarh cu dreptul de Exarh.»

Mai mulți mitropoliți ai Bălgradului au fost aleși ori hirotonisiți de către sinodul sau mitropolitul țării românești.

În anul 1776 domnul țării românești, Alexandru Ipsilanty, obline pentru scaunul mitropoliei din București titlul de «Locoșilor al Cezariii-Capadochiei», adică întâiul scaun după patriarhia răsăritului, mitropolitul fiind în acest timp Grigorie.

Întă aci și actele oficiale pentru hirotonia mitropoliților ardeleni Iosif și Iosaf:

«De vreme ce prea sfânta Mitropolie a Bălgradului din țara Ardealului au rămas fără de păstor, cel mai dinainte Mitropolit Sava scotându-se din scaun de cel ce domnește acolo Craiul Ardealului, împreună cu tot sfatul țării și a protopopilor bisericii noastre, care sunt

acolo, pentru ale lui năpăști, de care-le sfatul ca niște oameni slobozi, l'au judecat acolo, neposînd judecată de aiurea; și alegând de acolo Craiul cu tot sfatul țării și cu voia protopopilor și creștinilor pravoslavnici cari sunt acolo locuitori pe chiar Iosif Eromonahul, a fi Mitropolit în scaunul acesta ce este mai sus zis: mărturisit a fi om cu credință curată și cu viață sufletească, l'au trimis aci la noi să se hirotonisească după lege, viind lângă dânsul martori trimiși din pravoslavnicii protopopi, doi. Deci Măria sa prea luminatul și bunul creștin domnul nostru Io Serban Voievod, împreună cu tot sfatul Măriei sale și cu noi dinpreună, au socolit să se hirotonisească acest chir Iosif Eromonahul, după cum l'a ales țara de acolo, ca să nu rămâe acel scaun văduv, și creștinii de acolo fără păstor; neputând cel mai dinainte să-și dobândească scaunul — Mitropolitul Sava — pentru neuitatele obiceiuri și locmele ce are republica țării Ardealului, pentru aceia, s'au și scris acest lucru în condica țării ca să se știe și s'au iscălit mai jos împreună cu noi și alți frași Arhieriei care s'au aflat aci. August 23 anul (188) 1680.

† Vlădica Teodosie Mitropolit al Ungro-Vlahiei.

† Vlădica Neofitos.

† Oproin Lachedemonias Iosav.

În ziua hirotoniei, menționatul a dat mărturisirea sa de credință, precum urmează:

Iosif cu mila lui Dumnezeu rânduit sub această sfântă Mitropolie a Ardealului, cu gura mea făgăduesc:

«Crez într-unul Dumnezeu tatăl etc. . . . aștept învierea morților și viața a veacului ce va să fie Amin».

«După aceia sufer și primesc și cele șapte sfinte soboare, carele s'au adunat și s'au făcut pentru întărirea locmelor creștinești. Mărturisesc cu sufletul, cu inima să sufer și să păzesc, câte canoane și câte locmele au întărit acei sfinși părinți ce s'au aflat atunci la cele șapte soboare și toate sfintele locmele și învățături câte după bogate vremi s'au îndreptat de sfinși părinți, iar decile s'au lepădat de, lepădu-mă și eu și toate

câte au prinut ei, primesc și eu. Și iar încă mai mărturisesc să păzesc și pacea bisericii, și întru toată vremea vieții mele să nu gândesc asupra ei niscai lucruri împotriva, nici în tr'un chip. Că cu totul să umez și să mă plec învățăturilor celor bune ale prea sfințitului meu s'apăn și biruitoar a toată țara Ungro-Vlahiei Chir Teodosie. Și mă sfăduiesc cu mintea eu dragoslea Dumnezeiască și cu frica lui Dumnezeu, prea sfintele canoane și învățături să pase cuvântătoarea turmă care mi se dă pre mâna mea și cu căl imi va fi pulerea să mă păzesc curat de toate răutățile nedrepte și viclene; după aceasta încă mai mărturisesc și decate totmele ce are scaunul Ungro-Vlahiei să le păzesc neschimbate în Eparhia mea.

† Iosif cu mila lui Dumnezeu rânduit Mitropolit al Ardealului, cu mâna mea sub această am iscălit.

«Fiindcă Arhierul Iosif cel ce au fost Mitropolit la Mitropolia Albei Julii, care se află în eparhia Ungariei s'au mulat din viață și acea mitropolie văduvește de arhieru rămăind fără apărător și lequul păstor; smerenia noastră dintru întâiul început primim la asupra-ne îngrijirea Mitropoliei aceia pentru de a așeza la dânsa Mitropolit, spre creșterea și mântuirea plinirii celei numite cu numele lui Hrislos ce se află în părțile acelea, ați dat voce arhierilor și prea sfinților Mitropoliți ce s'au aflat în țară a se aduna în biserică sfinților slăviților și de Dumnezeu încoronărilor și înlocuim cu apostolii Constantin și Elena, ca să alege și să hotărăscă pe cel ce se va găsi vrednic spre îngrijirea cea păstorească a Mitropoliei aceia, întâi aleg pe Iosaf, al doilea aleg pe Nicodem Eromonahul și al treilea pe Partenie Eromonahul și din acești trei s'au ales Iosav. 1682 Aprilie 1».

† Vlădica Teodosie al Ungro-Vlahiei.

† Arsenie Sofia.

† Ghenadie Drisla.

† Ghermano Onisis.

Urmează aceiaș mărturisire ca și la Iosaf, înaintașul său.

Dar nu numai aceștia doi, sunt Mitropoliții Ardealului, alți ori hirotonisiți de Mitropolia Ungro-Vlahiei.

Practica ocanala, datează dela începutul ortodoxiei țării române și tot de atunci Mitropolitul țării românești era Mitropolitul Ungro-Vlahiei, adică și al Românilor munteni și a celor din Ungaria.

Agitațiunile și nenorocirile căzute pe capul țării române vor fi făcute să se mai întretăie uzul și dreptul aceste natural.

Catolicul Sigisimund Batory eraial Transilvaniei, aliatul lui Mihai Viteazul, a subordonat din nou bisericile din toată țara ungurească Mitropoliei din Târgoviște. De atunci și până la unirea cu Roma, mai totdeauna Mitropolia Ardealului luau investirea dela Mitropolia țării românești.

Insuși Mitropolitul trădător, Mitropolitul unirii Atanasie Anghel a primit scaunul Ardealului dela București.

De atunci încoace, Mitropolitul Ungro-Vlahiei, n'a mai exercitat nici o autoritate asupra românilor creștini din țările românești supuse coroanei Austro-Ungare.

Mitropolitul țării românești, dacă prin forța împrejurărilor, a perdut dreptul de suzeranitate religioasă asupra românilor ortodoxi din Ardeal, n'a renunțat însă și la titlul de Mitropolit al acelei părți din țara românească și printr'un plan al economiei divine, după două veacuri și cincisprezece ani, titlul nominal de azi al Mitropolitului Primat va deveni și real și atunci titlul ofensator de azi al — Ungro-Vlahiei — se va schimba de sigur în frumoasa și sireasca titulatură: «Mitropolitul Primat al Daco-României».

Povestea Invierii

de L. Dragoslav

Tatăl meu era, acum, om de optzeci și doi de ani și încă nu-și pierduse nici vântul, nici auzul, nici glagoria. Farea tot așa se tâia la suflet ca și unul de douăzeci de ani, și era bisericos, nevoie mare. Nu un slavina de cei bigoși, ci unul care vedea lumea și Dumnezeu prin sufletul lui, și la o mulțime de povești și cazanii bisericești, că par'că ar fi trăit tot printre călugări. El știa că scria și se mândrea tare mult de câte ori veniam din lume, apoi îmi

spunea tot felul de brașoare. Și dacă nu mi-a lăsat cine știe ce moși sau acariuri, el mi-a deschis sufletul lui bogat și plin de dar; o comoară strănsă de zeci de ani, o carte nescriasă de întâmplări și jetai, din cari zăbni: prescriu câte o pagină și tot nu mai isprăvesc. Multe din ele, mi le spusese de câte două trei ori. Acum în timpul din urmă, mi-a spus și povestea Invierii Domnului.

Într'un amurg de început de iarnă stam amândoi la gura sobei. Din când în când, îmi aruncam ochii, când la jarul ce se marea sub lemnele ce încet se topiau, când la pietele lui albe, care în pară păreau de aur. Atară prindea să ningă; iar în casa doar candela își mai arunca o slabă lumină, iar din colț cele două icoane: chipul Maicii Domnului cu Domnul Hristos în brațe și icoana Sf. Neculai din perete, păreau eșite din umbră și par'că cântau să pătrundă toate colțurile înegurate ale casei.

Când deodată, tata mi întrebă.

— „Ce-ai mai scris?“ Asta-mi spunea el, ori de câte ori voia să asculte ceva nou.

— Apoi să citim ceva, am răspuns. Și după ce aprinsei lumânarea îi început. — Sf. Ilie, pe care atunci, îl mântuisem de scris și pe care mi-l povestise tot dânsul și tot îl întrebam de e bine; și el tot îmi răspundea: „bine, bine“. După asta, ne-am așezat la masă și când a fost la culcare mi-a spus: „Da povestirea Invierii o știi?“ și se așeză pe pat cu fața în sus.

— Care? îl întrebai.

„Cu Maica Domnului când s'a dus să ceară pe D-I Hristos de la jidovi?“

Povestea asta o știam de mic, dar o uitasem. Mi-o spusese de multe ori Ion a Anite, nepotul mătușei Anita, sora tatii. Și de multe ori îmi venise în minte, dar nu știam cum începe. Acum îi răspunsei:

— Nu știu: poate mi-ai spus-o; dar am uitat-o.

— „Apoi s-o scrii și pe asta“.

— Apoi spune-o, i-am zis.

— „Pune-te și o scrie, îmi zise el“.

— Apoi, o țin eu în minte.

— „Da vezi că are niște tâlcuri prin ea“.

Și așezându-mă la scris, el stătu o clipă gânditor, apoi grăi: începe așa:

Inger, ingerul meu.

Poartă-te lui Dumnezeu

Pentru sufletul meu

De cu ziua până 'n noapte

Până la ceasul cel de moarte.

Sfântă cruce adoarme mă,

Și din somn tu mă trezește

Dumnezeu n'adejdez-mi este.

Ai scris? mă întrebă dânsul. — Scris îi răspunsei și îi citii. — Bine, bine, zise el cu glas târăgănat; amu zi înainte.

Cruce 'n casă

Cruce 'n masă

Cruce 'n tus patru colțuri de casă

Că nu-i cruce, ci-i cetate

Cu ușile frecate

Și ferestrele înzăvoate

Iar în mijlocul casei stăde

Sf. Nichita cu hainele scurte

Cu sabia lungă.

Citește și proscitește

De cu ziua până 'n noaptea

De la miezul nopții până 'n zori de ziua

Din zori de ziua până 'n dalba zară

Din dalba zară s'a făcut stupină

Din stupină s'a făcut albină

Din albină ceară.

Din ceară lumină

Lumina s'a aprins

Domnul Hristos a învins.

— „Ai scris?“ mă întrebă el. — Scris, îi răspunsei.

— „Citește“ — îi citii. — „Bine, bine și asta. Amu îi zice așa.

S'a dus omul mare

Și-a luat toporul mare

S-a dus la pădurea mare,

Și-a tăiat copacul mare,

Și-a făcut monastire mare,

Cu nouă uși cu nouă altare

Cu ferestrele spre soare.

În zăbreaua cea mai mică

Șeade Sf. Maria cea mică,

În zăbreaua cea mai mare

Șeade Sf. Maria cea mare.

Și Maica Domnului a auzit

Că Domnul Hristos e răstignit.

Și Maica Domnului s'a pernit

Pe un deal ascuțit

Ca o muche de cușit

Pe dealul cu dulinele

Tot plângându-și zilele,

Talpă albă sgarind

Cosiță galbenă despletind

Lacrimica bobul vârsând.

Pe unde calca

Mândru busuloc creștea.

De atunci cică, busulocul se pune la pământul de stropit cu aghiasmă al preotului ca și la toate descântecile“.

Iar cu lacrima-i de jele

Creștea mândre vioarele.

De atunci zice că-s și vioarele.

Și cum Sfânta tot jalește

Iată 'n drum că întâlnește

Pe un lucrător de lemn

Ce venia din Rusatena.

— Bună ziua mestere de lemn, a grăit Maica Domnului, stergându-și ochii.

— Mulțumim Maica Domnului, a răspuns mesterele.

Da ce te plângi și te căinezi?

— Doamne, a răspuns sfânta, da cum nu mi plâng, și nu mi plângeam când am avut un fiu și pe acela mi l'au luat jidovii cei păgâni?

— Apoi, cu acum viu de acolo, a răspuns mesterele.

Mi-au spus jidovii să fac piroarele subțirele.

Dar eu le-am făcut

Lungi și groase

Să-i fie lui Domn Hristos

Mult vartoaze.

Maica Domnului, la asta a dat iar a plânge și a zis.

Mestere, mestere

Ți-a rămas vre-o amantă înalțecătoare și vrei s'o abandonezi sau te-ai deochiat prea rau aci?

Mai dragă X, începe călugărul; mi s'a acrit cu Bucureștii. Mi-e dragă lumea, vreau s'o cunosc bine, vreau l'arizul, vreau să mă bucur de dulceața vieții pariziene; nu vreau să-mi rămână nimic necunoscut din plăcerile acestei lumi. În cazul, că Vlădica nu mă va trimite acolo, voi pleca totuși la Curtea de Argeș, căci e un loc vacant acolo.

M'as mățumi și cu fetițele durdalii din preajma Episcopiei Argeșului. Dece aş strâge comori pe lumea aceasta?

Inceperea audiențelor ni-a stricat rostul, după acia.

Pentru mine, nu era ceva nou, mărturisirea acestui călugăr al lui Satan. Văzusem cu ochii mei călugării nerușinați la o sfințire de biserică, cari au pelreca o noapte într-o duhovnicească cântări: „leica cu scurtețea verde” „făi Mariș-o un te duci” „călugărul din vechiul schit” etc. și cari la ziud au mîncat iar după acela, cu stomacurile aranjate, au săvârșit sfînta leturghie. Călugării acela, erau însă oameni neluminați, imbecili, cari nu mai pot aspira la altceva în Biserică. Acel călugăr sunt și azi la Mitropolia din București. Diaconul, despre care vorbim însă, este licențiat în teologie și poartă în gînd cărja Vlădicescă.

De acela, mi-om permis a mă ocupa de el. I. P. S. Sa d-l d-n dr. Konon, dacă vrea să-l cunoască după nume pe acest netrebnic călugăr, poate cere adresa, dela redacția noastră. Ca martor aducem pe tovarășul diaconului cu pricina, care acum e preot la Câmpulung....

Și Vlădicii noștri, în loc să facă bice de strecurări și să curețe clerul monahal de asemenea tarpitură, îi aduc în jurul lor, ori îi trimet la sale la poroziile vacante!

Doamne! Până când vei suferi Sodoma noastră?

O Eforie, care calcă legile țării. — Este Eforia Crețulescu. La București ține în serviciu pe un diacon, nepot sau ginere de Episcop — adică de ce n'ar avea și Episcopii fete, feciori și ginere ori nurori? — fără licență în teologie și la Târgoviște pe un călugăr concubinar și imoral.

Vizorul dela Casa Bisericii, ce așteaptă de nu silește Eforia acasta, ca să intre în legalitate?

Referitor la anarhia din Cler. Din culme. — Parcă societatea laică, n'ar fi atât de perversă și de egoistă, pe cât de pervers și de egoist se arată Clerul.

Dacă un profan ar cunoaște aceea ce se operează în culisele lumii clericale, s'ar înspăimînta și s'ar revolta de cele ce ar vedea. În corpul Clerical, se poartă o luptă groasă între genul Bineului și genul Răului.

Firește că tabăra Răului e covârșitoare ca număr.

Conspirațiunea Clerului blestemat împotriva

celor câțiva membri ai Clerului devotași Bisericii, nu le vatămă acestora, căi vatămă bisericii însăși.

Se născocesc proces de plagiat, vrednicilor cărturari bisericești, autori ai „Micii Biblii cu icoane” P. S. Episcop Nicodim al Husilor, P. C. Arhimandrit Iulius Scriban și P. C. Iconom P. Savin.

Din zi în zi, se face lumină în prejurul tavernii unde s'a plămădit această acțiune infernală și se fac cunoscute personagiile bisericești, cari se indeletnicesc cu asemenea acțiuni nu negative dar chiar odioase pentru biserică noastră.

De asemenea comploturi nu sunt străine multe fețe preoțești, simandicoase din București, cum nici pe soana unuia sau a doi Arhierii dintre cei mai pretențioși după cum nici numele a unuia sau doi profesori teologi.

Ce promiscuitate scârboasă între profesori de teologie, arhierii, preoți de elită cu toți detracații condeiului și agenții recunoscuți în solda catolicilor!

S'a îmbolnăvit Mitropolitul Primat. Aceiaș conspirațiune și pusese pe tapet chestiunea succesiunii. El, numiseră nou Mitropolit, căruia îi sărutau mâna și îi prezintau omagii.

Pentru acești conspiratori, autoritatea Episcopatului este inexistentă sau trebuie forțată. Scriu agenții catolici în revista lor articole ofensatoare la adresa Mitropolitului Primat numindu-l „Momâie”, ecoul preoților conspiratori răspunde prin articole aspre, zicând că preoțimea nu mai poate suporta imbecilitatea episcopilor, că picioarele nu vor mai merge prin toate gunoaiile pe unde le conduce capul netrebnic, cu toată muștrarea lui Hrisosfom.

Firește, nu noi vom susține că în Episcopat nu se găsesc și elemente rele. Episcopi netrebnici au existat în tot cursul istoriei.

Anarhia din Cler de azi, însă, n'a existat nici odată.

Membrilor Sfântului Sinod li se impune în mod absolut poruncitor să se strângă la oaltă formând un corp căi mai solid și unitar. E criminal pentru Ei de a conspira unii împotriva altora.

Fiind Ei, sinodali deplin înțeleși în conducerea Bisericii, prin măsuri înțelepte și asemănătoare și mai ales prin pogorârea căi mai des în mijlocul clerului mirean pentru a-l cunoaște mai de aproape, anarhia din Cler se va dizolva iar agenții catolicilor, vor găsi terenul absolut impropriu acțiunii lor.

Altfel și Cler și Biserică, vor cădea de răpă.

Acțiuni folositoare. — Corespunzând dorinții generale și a Clerului și a credincioșilor, în jurul „Revistei ortodoxe”, s'a format un „Cerc de publicațiuni religioase și morale”.

Dorința acestui Cerc e să editeze cărțișoare cu fond moral, religios, biblic pentru luminarea poporului.

În acest scop, datorită părintelui

dr. I. Popescu Mălăiești, profesor universitar, a și apărut prima broșură intitulată „Primul omor”. Sediul Cercului, este la preotul Teodor Popescu Str. Știrbey-Vodă, No. 99 București.

Pe de altă parte neobositul lucrător în cele bune, d I Dim. Cornilescu student teolog, pedagog la Seminarul Central din București, în editura societății religioase: Acoperământul Maicii D-lui. D-lui tipărește în traducere alte cărți, de asemenea bune pentru popor. În această bibliotecă au apărut până acum: „Gândește-te bine, Indrăzniți, Privitorii, De cruci, de Crăciun, De Paști”.

Tot d-l Cornilescu, în „Biblioteca Vremii” No. 2, ne dă în traducere. „Teoria lui Haeckel despre lume” iar în No. 3—4, „Cosmologia modernă și credința în Dumnezeu”.

Rămâne de văzut, dacă preoții vor ști să aprecieze și să încurajeze aceste frumoase începuturi.

Deprinde de ei, ca aceste acțiuni să producă readele visate de vrednicii inițiatori.

Preturile derizorii ale acestor cărțișoare, pot da preoților posibilitatea să le distribuie chiar gratuit enoriașilor lor.

Acum se va vedea, cine e bun și la lucru, nu numai de clanță.

**Cum operează Defenso-
rul Eftimescu.**—Trebuie știut că

Eftimescu nu poate lucra singur. Are neapărată nevoie și de concursul protopopului, care trebuie să fie tot așa de pungaș ca și el. Eftimescu, nu poate opera de cât în Eparhia Ungro-Vlahiei, unde are unul sau doi protopopi de aceeaș teapă cu el. Dacă Casa Bisericii și-ar face păcatul, ca să-l trimeată în altă eparhie, — în Moldova bunăoară — l'ar nenoroci. Ar sughița mult și bine de dorul a-facerilor, al curcanilor, epurilor, țuiculiții etc.

Să luăm așa, un caz întâmplător. Preotul x, parohul parohiei y, nu locuiește în parohie, ci, într'un cătun al altei parohii. El își face însă serviciul conștincios și nu are nici o pară la Kiriarchie. A vândut țuica ori bucatele însă, și a pus mâna pe ceva parale.

Protopopul și Eftimescu au mirosit

Imediat protopopul, chiamă pe nenorocitul de preot la cancelarie și-l anunță că Eftimescu e însărcinat de minister să constate ilegalitatea lui, li arată textul de lege și îl amenință cu distrugerea. Preotul rămâne trăsniț. Se duce acasă, se plânge în dreapta, se plânge în stânga, îi spun toți că trebuie să unghie pe protopop că numai așa scapă. Vine iar la protopop. Acesta îl ia tot de sus, îi spune însă, că dacă îi dă ceva îl scapă și îi ține cam următorul limbaj: „Părinte X, pentru sfinția ta, nu e decât o singură scăpare, dar te costă cam mult. Uite ce pot să-ți fac: cătunul unde locuiește sfinția ta, îl alipesc la parohia sf-tale și atunci intri în legalitate. Te costă cam mult, dar și câștigi; îți mărești parohia. Imediu aduci acasă o mie de lei și afacerea e gata.

S'a dus țuica ori bucatele preotului X. Doi trei oameni rude ale acestui preot fac reclamație Mitropoliei, cerând alipirea cătunului lor la parohia preotului X; în cercetare vine Eftimescu și cu protopopul; un chef monstru „a la Eftimescu“ și afacerea se încheie.

Alt caz: Preotul supranumerar X vrea să-și facă Biserica parohie. Are și bani dar are și proptele. Protopopul primește ordin dela cutare stăroste politic să servească fără bani pe preotul X. La cercetare vine Eftimescu cu acest protopop. Firește, după obiceiul bandei cercetarea se începe dimineața și se continuă după prânz. La masă, la un moment dat, Eftimescu cere un pat pentru odihnă. Protopopul rămâne singur cu preotul X. Mai, zice protopopul; eu te servesc gratuit și conștiincios, chestia însă e cam grea și mătem să nu-ți faci defensorul carambolul. Păi, ce să fac cinstite protopoape, întreabă popa X? Uite ce să faci: dă-i ceva, dă-i cinci șease sute de lei, ca să-l oblige. Popa, se mai scarpină după ceafă, se mai sucește se mai învârteste, n'are încotro, scoate banii. Protopopul ia banii frumos și-i bagă în geanta defensorului la dosarul cu pricina, ca să nu zică popa tâlhărit că oprește protopopul din bani.

Eftimescu se scoală, la un semn al protopopului. Preotul iese pe afară,

Eftimescu ia banii din dosar și li bagă în buzunar și apoi, scrie chiar acolo la popa procesul verbal al cercetării, trimițând tot pe bietul popă cu procesul după primar și asistenți, căci de aci înainte trebuie aranjat și stomacul și făcut otpustul cu nelipsitul chef. Curat, ca în codru; nu e așa cocoane Petrach? Și vom continua.

Imprejurul banchetului Domnului Gârboviceanu. — Un domn profesor detașat publică în revista „Vremea Nouă“ un articol cu care dovedește că sărbătorirea dela 3 Decembrie 1914, n'a însemnat altceva de cât „un concurs de adulațiune“.

Și aceasta este părerea tuturor oamenilor cinstiți și serioși din învățământ.

Revista uniunea a d-lui Gârboviceanu care într'un număr dublu a înregistrat toată acea sărbătorire, ni face dovada că din partea Clerului, de tustrele treptele cu cărți de vizită cu scrisori și cu telegrame, cumularul D-n Gârboviceanu n'a putut însuma de cât infima cifră de 46 de adeziuni.

„Concurs de lingușiri“ numesc profesorii serioși, sărbătorirea D-lui Gârboviceanu „sărbătorirea cumulului și a incapacității“, o numește Clerul

Anarhia din Cler, efect al Politicianismului. — Preoții die Muscel și mai ales cei din Câmpulung, sunt azi, în completă stare de anarhie. Sunt două tabere dușmane de moarte: una a Protolereului Bărbulescu și alta a fostului Protolereu Dragomirescu. Pe prima tabără o asmută clubul liberal și pe secunda, cel conservator. Cele două tabere de beligeranți, sunt mai inversunate ca două tabere adverse din tranșeele războiului de azi.

Iată unde ne-a dus Politicianismul!

Plățiți abonamentul

A intrat duhul răsvătirii și printre studenți teologi. — Studenți Cernăuțeni veniți la facultatea de Teologie de la București, ca și profesorul lor Pr. Gherman, n'au găsit cu cale să audieze alte cursuri de cât pe ale Cernăuțeanului Parietelui Gherman. Pentru ei Cernăuțeanul e o necesitate, profesorul D-l N. Iorga un om fals și fără nici un rost în Biserica, Arhimandritul Șerban un intrigant în haine mohorâte, profesorul Mihăilescu, un om rău la suflet și peste măsură de lacom, căci în loc să împartă cadetru sa cu Ispir de la Iași, acestuia îi dă un obiect nou: filosofia religioasă, că D-l Borotanu e un profesor pedant și fără fond și că în stărușul numai P. S. Arhiercu Bartolomeu și Dr. Chiricescu sunt profesori la înălțimez Memoriilor lor.

Pentru studenți Cernăuțeni, noi studenți bucureșteni, suntem niște miliții, cari, ne merităm nici măcar titlul de studenți teologi și mai ales suntem bărbați noi studenți cari ne-am manifestat împotriva Pr. Gherman și pentru Diaconul Popescu.

Până anul acesta, Cernăuțeanu, nici nu venea pe la noi pe la facultate, azi, sub protecția studenților Cernăuțeni, Cernăuțeanu vine des la facultate distribuind broșurile Pr. Gherman, Ziarul său, iusultând pe D-l Iorga și îndându-se fel și chip.

Noi, vechii studenți bucureșteni nu avem miciunea sulfitească ca să cinstim capacitatea teologică a contraților Cernăuțeni, ne permitem totuși a le trage atențiunea, că Biserica azi mai mult ca ori când are nevoie de liniște spre a se reabilita și că dacă ei continuă a sta încă în asociația celor care voiesc să pescuiească în apă turburată, apoi ei profanează chiar titlul de studenți teologi. Profesorul lor Pr. Gherman, nu-l este exclusă ocuparea catedrelor, pe care vola s'o capete sărind peste ulucă: să o ocupe intrând pe poarta examenului.

Teolog.

LIBRĂRIA

A.A. Stănciulescu

Bulevardul Elisabeta, No. 5

(Palatul Eforiei)

— BUCUREȘTI —

**In totdeauna bine asortat
și în curent cu toate noutățile
din țară și străinătate**

— PREȚURI CONVENABILE —

„St. Treime“

Magazin cu obiecte

și vestimente bisericesti

No. 124, — Calea Griviței, — No. 124

— BUCUREȘTI —

— PREȚURI CONVENABILE —

Librăria și Papetăria

Pavel Suru

București, — Calea Victoriei, No. 85

(Vis-a-vis de Biserica Albă)

MAGAZIN

OBIECTE BISERICESTI